

PER aprovar

Llengua catalana i literatura
2 ESO Solucionari

Unitat 1. El text de divulgació humanística

Comprensió lectora

Pàgina 4

- 1 **a** S'anomena *llatí vulgar*.
b La ciutat rival era Cartago.
c El Danubi i el Rin.
d Es va oposar a Pompeu.

2



- 3 **a** gavadal: Gran nombre.
b gir: Frase que presenta els mots ordenats d'una manera peculiar.
c damnat: Condemnat.
- 4 Prendre partit o fer un gest decisiu de manera irreversible, que obliga a una línia de conducta determinada.

Gramàtica

Pàgina 5

- 1 **a** Les majúscules i minúscules van començar **a** barrejar-se **cap al** segle IX.
b **En** alemany, els substantius s'escriuen **amb** la lletra inicial **en** majúscula.
c **Entre** els alfabetos que no fan servir la majúscula hi ha l'àrab i l'hebreu.
d Els termes *versal*, *capital* i *caixa alta* són sinònims **de** *lletra majúscula*.
e El llatí vulgar fou la llengua parlada **pel** (**per** + **el**) poble romà.

- 2 **a** 5; **b** 1; **c** 6; **d** 4; **e** 3; **f** 2

- 3 a** Els alpinistes van poder fer el cim, **a despit de** la boira.
b Ho va dir únicament **a tall d'**exemple.
c Els parcs naturals són regulats per la llei, **a fi de** preservar-ne la biodiversitat.
d Es van estar tot el dia a casa **a causa del** mal temps.
e **A còpia d'**insistir-hi, va aconseguir el seu propòsit.
f **A mitjan** febrer se n'anirà a Anglaterra.

- 4 a** Eixuga't **amb** la tovallola.
b Es miraven l'un **a** l'altre.
c Has de pensar una mica més **en** ella.
d Pensa **a** posar el peix a la nevera.
e Van dinar **en** un dels millors restaurants de la comarca.
f Li ho va dir **a** ell.
g **Amb** mi, no hi comptis.

Pàgina 6

- 5 a** 2 D; **b** 4 C; **c** 5 E; **d** 3 A; **e** 1 B
6 a 4 G; **b** 9 H; **c** 1 A; **d** 7 J; **e** 3 D; **f** 6 B; **g** 2 F; **h** 10 I; **i** 5 E; **j** 8 C
7 a **Si no** hi vas tu, hi aniré jo.
b Aquest llibre no és pas de la Júlia, **sinó** de la Laura.
c No solament vull que endrecis l'habitació, **sinó** també que paris taula.
d Com vols arribar puntual, **si no** surts amb prou temps?

Lèxic

Pàgina 7

- 1 a** en línia; **c** màster; **d** bàner; **e** tauleta; **f** maquinari; **g** correu electrònic; **h** surf de vela; **i** làser. (*Lifting* i *gospel* ja són les formes adaptades dels neologismes corresponents.)
2 a Tants dies seguits de pluja el **fastiguejaven**.
b No s'ho esperava pas, que l'**acomiadessin**.
c **Alerta!** Aquest tram té molt de pendent.
d Vindrà més tard: ara he de fer un parell d'**encàrrecs**.
e **Endolla** l'ordinador, que l'he de fer servir.
f S'hi va enfilem fins al capdamunt, tot i que tenia **vertigen**.
g Posa-t'hi una **tireta**, damunt el tall.
h En Joan és bon xicot, per bé que una mica **manaire**.
3 anglicismes: *clown, jazz, handicap, jeep*
 castellanismes: *armadillo, tabasco*
 gal·licismes: *croissant, au-pair, amateur, boutique, fondue*
 italianismes: *cicerone, adagio, soprano, bravo, grappa*
4 a capicúa; **c** añorar; **e** mercader; **f** clavel; **g** cohet

Pàgina 8

5 f estop

6 a entre nosaltres; b immediatament; c en blanc; d Penso, per tant existeixo; e Equivocar-se és humà; f per exemple; g igual

7 a *Panthera tigris*; b *Canis familiaris*; c *Hippopotamus amphibius*; d *Equus caballus*; e *Pongo pygmaeus*8 a *Cupressus sempervirens*; b *Olea europaea*; c *Laurus nobilis*; d *Abies alba*; e *Punica granatum*

9 a sostre; b oncle; c condicionar; d pàrquing o aparcament; e texans; f sèrum; g tabola o gresca; h canell; i robatori; j reprendre; k senglar o porc senglar; l cansament; m estoig; n esbrinar; o varreta; p reflectir

10 a alguna cosa; b algun motiu; c res; d una mica

Ortografia

Pàgina 9

1 a hippy; b new look; e *Olea europaea*

2 **Springsteen, Bruce** (Freehold, Nova Jersey, 1949) Cantant de rock nord-americà. Començà a cantar l'any 1965 al Greenwich Village, a l'ombra de les tendències representades per Bob Dylan; evolucionà després cap al gènere del rock, en el qual a la fi dels anys setanta assolí un gran reconeixement popular. De la seva discografia cal esmentar *Born to Run* (1975), *The River* (1981), *Born in the USA* (1984), la recopilació *Bruce Springsteen & the E. Street Band Live/1975-85* (1986), *Tunnel of Love* (1987) i, publicats ambdós el 1992, *Human Touch* i *Lucky Town*. El 2002 publicà *The Rising*, inspirat en els atemptats a les Torres Bessones del World Trade Center de Nova York l'11 de setembre de 2001. El 2005 publicà *Devils & Dust*, i el 2009 *Working on a Dream*. Ha obtingut dos premis Grammy (1984 i 1987) i un Oscar a la millor cançó (*Streets of Philadelphia*) el 1992.

Pàgina 10

3 a Entesos: vindré dilluns a les set.

b **ONU** és la sigla d'Organització de les **Nacions Unides**.c La manifestació de l'**Onze** de Setembre va aplegar una multitud al centre de Barcelona.d El **Museu Nacional d'Art de Catalunya** té la seu al **Palau Nacional** de Montjuïc.e La seva novel·la preferida és *La plaça del Diamant*, de **Mercè Rodoreda**.f Alerta! **Risc** d'allau.

4	sigla llatina	mot sencer	traducció catalana
	RIP	<i>requiescat in pace</i>	que reposi en pau
	AD	Anno Domini	any del Senyor
	INRI	Jesus Nazareus Rex Iudaeorum	Jesús de Natzaret rei dels jueus
	SPQR	Senatus Populusque Romanus	el senat i el poble romà

5 a 1789; c 30,20

6 a XV; b XXVII; c LXVIII; d CXLV; e CCXXXIX; f CD; g DXXIV

Expressió escrita

Pàgina 11

- 1 a** Pertany a la disciplina d'història. Tracta de la colonització romana de l'actual territori de Catalunya.
- b** És un text que combina els discursos expositiu i argumentatiu. El primer paràgraf explica cronològicament la colonització romana de l'actual territori català. El segon paràgraf argumenta les raons per les quals els romans es van establir en uns indrets i no en uns altres: aquells que (com el pla de Barcelona) permetien de consolidar el domini militar i treballar la terra.
- c** No. L'autor explica i argumenta, però sense donar la seva opinió.
- d** En principi, un text de divulgació humanística pretén ser objectiu i, per tant, l'objectiu no és que l'autor hi transmeti la seva opinió. Tot i això, pot ser que es vegi reflectida en els arguments que l'autor exposa a favor o en contra d'unes idees concretes.
- e** Introducció: des de «Els romans van arribar al territori català» fins a «conseqüències de primer ordre en la història de Catalunya.» (línies 1-7)
Desenvolupament: des de «Cap al 100 aC» fins a «són l'origen de les ciutats actuals de Catalunya.» (línies 7-15)
Conclusió: des de «La finalitat de les colònies» fins a «possibilitats comercials.» (línies 15-20)

Pàgina 12

2 La colònia de Barcino

Els romans van arribar **al** (**a** + **el**) territori català el 218 aC, quan un exèrcit comandat **per** Gneu Corneli Escipió, que actuava **com a** llegat **del** (**de** + **el**) seu germà Publi, va desembarcar **a** Empúries **amb** la finalitat **de** convertir-la **en** una base **de** suport militar **en** la llarga lluita que Roma sostenia **amb** els cartaginesos **pel** (**per** + **el**) domini **de** la Mediterrània. Va ser l'inici **d'**un llarg període **de** colonització romana, cridat **a** tenir conseqüències **de** primer ordre **en** la història **de** Catalunya. **Cap al** (**a** + **el**) 100 aC, es va produir la fundació **de** les primeres ciutats romanes **de** l'àrea catalana, **entre** les quals Baetulo (Badalona) i Iluro (Mataró). La segona fase **de** fundació **de** ciutats romanes va ser iniciada **per** Cèsar i completada **per** August. **En** aquesta s'emmarca la fundació **de** Barcino.

Així doncs, **entre** els segles II i I aC es va produir un canvi radical **en** l'estructura **de** poblament, que va passar **d'**estar concentrat **en** poblats encastellats, **dalt de** turons, **amb** poc poblament rural dispers, **a** ocupar les ciutats romanes, que són l'origen **de** les ciutats actuals **de** Catalunya. La finalitat **de** les colònies era establir un grup **de** colons agraris **en** un lloc estratègic **per al** (**a** + **el**) domini militar, per bé que **amb** possibilitats agrícoles remarcables. Aquest és el cas **de** Barcino, **al costat del** (**de** + **el**) port **de** la desembocadura **del** (**de** + **el**) Llobregat, i **sobre** l'eix **de** penetració **del** (**de** + **el**) país que representa aquest riu, així com **sobre** la rica plana agrària **del** (**de** + **el**) pla **de** Barcelona. El fet **d'**estar **en** un enclavament òptim **de** comunicacions en va potenciar també les possibilitats comercials.

Les activitats **3, 4, 5, 6 i 7** són de resposta oberta.

- 8 a** Llengua.
- b** Mar Nostre, Mar Mediterrani.
- c** Amb anterioritat a l'experiència, sense examen previ.
- d** Amb posterioritat a l'experiència.
- e** En gros, aproximadament.
- f** Mapa del món.
- g** Error que es comet parlant.
- h** En el moment de fer una acció censurable.

Les activitats **9, 10, 11, 12, 13 i 14** són de resposta oberta.

Unitat 2. La narració de misteri

Comprensió lectora

Pàgina 14

- 1 **a** L'agressió de què ha estat objecte un home.
b Es diu Jacqueline.
c Són mare i filla.
d Es diu François.
e Es troba en coma.
f Se'n va anar a Gabon, a l'Àfrica.
- 2 **a** Per esbrinar si ella sabia que el seu marit havia patit una agressió.
b Sí, el títol i el fet que dormís sota un pont.
- 3 Signe que permet de presumir quelcom amb algun fonament. Sinònim: *pista*.
- 4 Perquè té per tema central la investigació d'un fet delictiu: un robatori, per exemple. Els serenos eren funcionaris que vetllaven de nit per la seguretat de viles i ciutats.
- 5 La investigació d'un acte criminal i el fet que el protagonista és un detectiu que interroga dues persones sospitoses.

Gramàtica

Pàgina 15

- 1 **b** Ajuda'm!; **d** Guanyareu!; **f** Toco el dos.
- 2 **a** 5; **b** 6; **c** 3; **d** 4; **e** 2; **f** 7; **g** 1
- 3 **a** La Montserrat ha aprovat l'examen de matemàtiques.
subj. pred.
- b** La casa de l'Eduard és molt bonica.
subj. pred.
- c** La Júlia vol anar a la festa.
subj. pred.
- d** En Miquel, l'Anna i l'Oriol soparan fora.
subj. pred.
- e** M'agrada molt el teatre.
pred. subj.
- f** Ell s'encarregarà de tot.
subj. pred.
- g** (Ell/Ella) no m'ha dit res.
subj. pred.
elidit
- h** Aquest quadre és fantàstic.
subj. pred.

Pàgina 16

4 a F; b F; c V; d V

5 personals: c, d, h, i
impersonals: a, b, e, f, g, j

6 a tu; b ell/ella; c jo; d vosaltres; e ells/elles; f nosaltres

7 atributives: b, d, e, g
predicatives: a, c, f

8 a 2; b 5; c 6; d 4; e 3; f 1

Lèxic

Pàgina 17

1 a dropo, gandul, esquenadret
b bell, joliu, bonic
c liberal, esplèndid, generós
d savi, erudit, docte
e ardit, intrèpid, valent
f magre, prim, escanyolit
g venturós, afortunat, sortós
h parlar, conversar, enraonar

2 Resposta oberta.

Pàgina 18

3 a 7; b 5; c 2; d 9; e 1; f 10; g 6; h 4; i 3; j 8

4 Resposta oberta. A tall d'exemple:

- a Va **comprar** la casa a molt bon preu.
- b A migdia ha caigut un **aiguat**.
- c En Pere és un noi molt alt i **prim**.
- d No s'ho pensava pas, que obtindria el primer **premi**.
- e Li han **pres** el mòbil i està molt disgustat.
- f **Mercès!**
- g Van **aconseguir** l'objectiu, tot i les dificultats.

5 a infeliç; b anormal; c il·legal; d desaparèixer; e infèrtil; f antihigiènic; g asimètric; h il·legítim;
i desigual; j antiimperialista

6 a pa **sec**; b aire **contaminat**; c fruita **madura**; d clima **càlid**; e vi **dolç**; f aigua **salada**

7 sinònims de *simpàtic*: agradable, cordial, trempat, afable, jovial
antònims de *simpàtic*: antipàtic, esquerp, rude, feréstec, esquiu, malcarat

Ortografia

Pàgina 19

1 a 4; b 9; c 6 ; d 10; e 11; f 2; g 7; h 1; i 3; j 8; k 5

2 a poble; b poeta; c viatge; d llibre; e clima; f avantatge; g conte; h jove; i fusta; j demòcrata; k imatge; l torre

3 a sortiu; b canto; c llunyà; d pollastre; e culpable; f punyal; g muntanya; h sonada; i suportar; j puntada; k coseta; l poder; m triomfar; n lluminós; o horari; p sucosa

Pàgina 20

4 a paraigües; b dolços; c places; d butxaques; e taronges; f boscos; g llegües; h cactus; i feliços; j tipus; k pisos; l correus; m gimnasos; n russos; o daus; p ficus

5 a albercoc; b assemblea; c disfressar; d avaluar; e efeminat; f treballar; g sergent; h avantatge; i monestir; j rancor; k afaitar

La segona part de l'activitat és de resposta oberta.

6 a Dissabte és dia de **mercat**.

b Aquella desgràcia l'ha **marcat** per sempre més.

c La **ginebra** és un licor que s'obté per destil·lació del sègol.

d Vol plantar un **ginebre** al jardí.

e El pastor porta el **ramat** a pasturar.

f Ha **remat** sense parar ben bé una hora.

g El somni d'en Pere és fer un viatge **espacial**.

h El teu cosí és un xicot ben **especial**.

7 a parlo, parles, parla, parlem, parleu, parlen

b pugues, pugui, puguem, pugueu, puguin

c cusi, cusion, cusi, cosim, cosiu, cusion

Expressió escrita

Pàgina 21

1 La portera l'havia vist pujar, però no li havia demanat on anava. Si arribés el moment, però, es recordaria d'ell.

Va tornar a la sala. En Rodergues, és clar, no s'havia mogut; continuava allí estirat, amb el coll tort i una cara de pomes agres com mai no li havia vist. **Ell** no gosava tocar-lo, com si s'hagués d'embrutar pel seu contacte. Però **es va** haver de decidir. No duia res a les butxaques del gec. El **va** fer girar lleugerament i **va** començar a regirar-li les butxaques dels pantalons. Hi havia un mocador brut, un clauer, unes monedes i una cartera de pell negra, una mica espellifada. Rere el plàstic brut del portafotografies, la cara de la Júlia que li somreia. Alguns bitllets i papers; els seus papers: Andreu Rodergues, quaranta-vuit anys.

Pàgina 22

2 Resposta oberta. A tall d'exemple:

Sherlock Holmes és un dels detectius més **famosos** de la literatura. El personatge, protagonista de quatre novel·les i d'una cinquantena llarga de narracions breus, el va crear l'escriptor escocès Arthur Conan Doyle, **nascut** a Edimburg el 1859.

Sherlock Holmes és un home **alt** i **escardalenc**, de nas **ganxut** i mirada intel·ligent. Fumador empedreït de pipa, té un caràcter, diguem-ne, **peculiar**: **sarcàstic**, **arrauxat**, **soliu** i **arrogant**. Si bé no és gaire **ordenat**, els seus amplis coneixements científics i el seu temperament lògic li permeten **resoldre** els misteris més enrevessats, sovint a partir de detalls aparentment **irrellevants**.

Això sí, Holmes compta amb l'ajut del doctor Watson, el seu amic inseparable, de tarannà **prudent**, **humil** i **sociable**. Tots dos tenen per **adversari** el **malvat** professor Moriarty, la pitjor ment criminal d'Europa.

Les activitats **3**, **4**, **5** i **6** són de resposta oberta.

UNITAT 3. L'anunci publicitari

Pàgina 24

Anuncis a i b

- 1 L'anunci **a** és més antic, perquè el nen que hi surt va vestit d'una altra època i porta una cartera escolar de les d'abans. El noi de l'anunci **b** porta roba actual i un monopatí.
- 2 L'ampolla i el logotip de Cacaolat, la postura dels protagonistes i el fet que tots dos somriuen.
- 3 Les empreses (en aquests cas, Cacaolat) solen mantenir al llarg del temps una sèrie d'elements característics (logotip, eslògan...) perquè la gent identifiqui ràpidament els productes que comercialitza i, en definitiva, els compri.
- 4 Al públic infantil i juvenil.
- 5 «El n. 1».
- 6 «Gent Cacaolat». L'anunci suggereix que hi ha un grup de persones unides que es diferencien de la resta pel fet de prendre Cacaolat cada dia.

Anunci c

- 7 És publicitat indirecta. Nike vesteix el FC Barcelona per afermar el seu prestigi i augmentar les vendes.
- 8 Per mostrar que a sota en porten una altra, usada com a abrigall immediat del cos, que també és de la marca Nike: aquesta samarreta és «l'arma secreta del Barça».
- 9 Que el Barça té una arma secreta (la samarreta interior de la marca Nike, que no es veu) que contribueix als èxits, als triomfs, del club.
- 10 Perquè el FC Barcelona és una entitat esportiva amb milions de seguidors arreu del món i que en els darrers temps ha acumulat molts èxits.

Anunci d

- 11** Volen prevenir els incendis al bosc.
- 12** Tant el text com la imatge tenen molta força. El text es redueix a l'eslògan, que és contundent. La imatge és molt suggeridora: una família es disposa a gaudir d'un àpat en un bosc frondós i ben cuidat, sense fer-hi foc.
- 13** Per remarcar-ne el missatge: «Cap foc» està escrit en vermell perquè aquest color s'identifica amb el foc; «al bosc» està escrit en verd, el color que predomina al bosc, a la natura.
- 14** El màrqueting és el conjunt de tècniques destinades a planificar un procés de comercialització, per tal de millorar la distribució i la venda de productes i de serveis. L'anunci de caràcter comercial forma part del màrqueting, perquè té per objectiu últim fer augmentar la venda d'un producte o servei.

Gramàtica**Pàgina 25**

- 1** addició: també, a més a més, així mateix, com també
 causa: atès que, per culpa de, arran de, pel fet que, ja que
 conseqüència: cosa que, consegüentment, per tant, doncs, per aquest fet, és per això que, de manera que
- 2** Els refranys han estat aplegats per escriptors, filòlegs, folkloristes. El 1951 Joan Amades va publicar *Refranyer català comentat*, i aquell mateix any Manuel Sanchis Guarner va publicar *Calendari de refranys*.

També han estat incorporats als diccionaris. **Per exemple**, al *Diccionari català-valencià-balear*, o *Diccionari Alcover-Moll*, apareix la definició del mot, i **seguidament**, un recull de refranys relacionats. Aquest diccionari es pot consultar per Internet.

De fet, la paremiologia, **és a dir**, l'estudi dels refranys i dels proverbis (o parèmies), és força present a la xarxa.

Diari de l'escola, Vilaweb (fragment adaptat)

Pàgina 26

- 3** temporals: a la darrera de, durant, sempre, llavors, aquests darrers anys
 ordre: primer de tot, de primer, finalment
 finalitat: perquè, a fi que
 oposició: però
 conseqüència: doncs, cosa que
- 4 a** Miquel Àngel, **és a dir**, el cèlebre escultor, pintor, arquitecte i poeta, va néixer a Itàlia el 1475.
- b Tan bon punt** va arribar, se'n va anar a dormir.
- c Sobre** això que em demanes, ja en parlarem demà.
- d** Es va llevar d'hora **perquè** havia d'anar d'excursió.
- e Si de cas** el veieu, digueu-li que en Joan el busca.
- f** Van suspendre el concert **per culpa de** la pluja.

Pàgina 27

1 a 9; b 7; c 8; d 3; e 4; f 1; g 2; h 6; i 5

2 a Anar mudat, molt ben vestit.

b Anar vestit de mal gust.

c Dormir una estona.

d Rodar el cap. Algú, veure els objectes com si donessin voltes al voltant seu.

e Saber de tot.

f Estar molt distret.

g Intervenir en alguna cosa fent o dient algun despropòsit, una bestiesa, etc.

3 a 8; **b** 9; **c** 1; **d** 2; **e** 6; **f** 3; **g** 4; **h** 5; **i** 7

a Fer com qui no sent el que es diu, no donar-se per al·ludit.

b Dit del lloc on hi ha molt de soroll o moviment de gent.

c Explicar fets de poca volada com si fossin magnífics.

d Deixar-se enredar, fer el ridícul.

e Ser una cosa diferent del que s'ha dit abans.

f Ser del tot fàcil de fer.

g Tenir el poder, dirigir un assumpte.

h Tenir coratge, tenir barra.

i Fer un gran xàfec.

Pàgina 28

4 a Les bones accions acaben essent premiades, i les males accions, castigades.

b Si no es volen problemes ni raons, el millor és no buscar-se'ls i allunyar-se de les ocasions de caure-hi.

c Convé no cantar victòria abans d'hora, no confiar en l'èxit d'una cosa fins que no sigui segura.

d Si el cel pren un to vermellós, senyal que farà mal temps.

e Hi ha coses, fets o situacions que són usuals, freqüents o generals; a tot arreu, les persones es comporten si fa no fa de la mateixa manera. (Fins no fa gaire, Joan i Josep eren noms molt comuns.)

5 a 6; **b** 3; **c** 5; **d** 2; **e** 4; **f** 1

6 a Pel **juny**, la falç al puny.

b A l'**abril**, cada gota val per mil.

c Al **maig**, cada dia un raig.

d **Març**, marçot, mata la vella i la jove si pot.

e Al **setembre**, el vi està per vendre.

f Per l'**octubre**, del foc, ni massa lluny ni massa prop.

g De **novembre** enllà, agafa la manta i no la deixis estar.

h Pel mes de **febrer**, un dia dolent i l'altre també.

i Si vols tenir bona col, planta-la al **juliol**.

Ortografia

Pàgina 29

- 1 a** La vocal **a** sempre porta accent **obert**.
b Les vocals **i** i **u** sempre duen accent tancat.
c Les vocals **e** i **o** poden dur accent **obert** o **tancat**.
d Els mots **aguts** s'accentuen quan acaben en una d'aquestes dotze terminacions: **-a, -e, -i, -o, -u, -as, -es, -is, -os, -us, -en, -in**.
e Els mots **plans** s'accentuen quan no acaben en cap de les terminacions anteriors.
f Els mots **esdrúixols** s'accentuen **sempre**.
- 2** aguts: timbal, racó, pagès, paper, avui, arròs, dolent, també, cafè, vostè, pastís, lleó, barnús, pernil, camió
plans: pèsol, pilota, examen, bolígraf, telèfon
esdrúixols: indústria, càmera, matemàtiques, màgia, música, electrònica, colònia, història
- 3 a** estómac; **b** autobús; **c** democràcia; **d** cigró; **e** plàtan; **f** país
- 4 a** núvol; **b** exàmens; **d** intèrfon; **e** zodíac; **f** semàfor; **g** tèxtil; **k** míssil

Pàgina 30

- 5 a** Berlín; **b** Canadà; **c** Etiòpia; **d** Escòcia; **e** Rússia; **f** Mongòlia; **g** Índia; **h** Austràlia; **i** Japó; **j** Bèlgica; **k** Àustria; **l** Mèxic
- 6** e oberta: fe, erm, seny, menys, ple, fel, creu
e tancada: greix, cent, Txell, neu, beix, llet, grec
o oberta: bloc, pot, sort, iot, coll, goig, bou, hort
o tancada: corb, tomb, pop, pols, fosc, dolç
- 7 a** **Mon** pare té quaranta-vuit anys.
b No t'amoïnis, **dona**.
c En Ricard ha portat els **bens** a pasturar.
d Què ha dit la Clara, que **sí** o que no?
e En Gerard i la Berta no **vénen** a la festa?
f Si vols que et digui la veritat, encara no **sé** què faré.
g La **bóta** de vi negre és mig plena.
- 8 a** Déu **dóna** faves a qui no **té** queixals.
b **Músic** pagat no fa bon so.
c De calés i de bondat, la meitat de la meitat.
d Qui et vol mal, et farà riure; qui et vol bé, et farà plorar.
e El més calent és a l'aigüera.
f Roda el món i torna al Born.

Expressió escrita

Pàgina 31

- 1 a** Càritas.
b Aquesta campanya va començar fa vint anys.
c «Són drets, no pas regals» vol dir que tothom té uns drets universals que no poden ser conculcats. Aquests drets són reconeguts per llei: per tant, no són un regal dels governs. La campanya se centra en el dret a l'habitatge.
- 2** Resposta oberta.

Pàgina 32

Totes les activitats són de resposta oberta.

UNITAT 4. La narració de ciència-ficció

Comprensió lectora

Pàgina 34

- 1 a** És un rodamón.
b Pa i formatge. Mr. Marvel ho sap perquè l'home invisible encara no ha assimilat el menjar i, per tant, el pot veure.
c Li demana que l'ajudi a trobar les coses indispensables.
- 2 c** incredulitat
- 3** Perquè està atordit, estranyat i esporuguit.
- 4** *Tot això no té cap ni peus* vol dir que és un disbarat, que no té cap sentit.
- 5** Una iarda és una unitat anglesa de longitud, equivalent a 0,914 m. Una milla anglesa, o milla terrestre, és una unitat de mesura de distàncies utilitzada en els països anglosaxons, equivalent a 1.609,3 m.
- 6** Vol dir *Mister*, que en català significa 'senyor'.
- 7 a** panteixant: Respirant forçadament, amb panteix.
b (un) xic: Una mica.
c esbalaïment: Acció d'esbalair o d'esbalair-se; estupefacció.
d escrutava: Investigava a fons per descobrir o saber alguna cosa.
e endemés: A més (o a més a més).
f aixopluc: Lloc on posar-se a cobert de la pluja.

Pàgina 35

- 1 a** canto, cantes, canta, cantem, canteu, canten
b vaig, vas, va, anem, aneu, van
- 2 a** cosiré; **b** tusso; **c** vulguem; **d** sortiria; **e** pugui; **f** voldré; **g** mullen; **h** sortim; **i** poguéssim; **j** collit; **k** morissin; **l** cusin
- 3** verbs incoatius: aplaudir, discutir, avorrir, decidir, patir, reunir, prohibir
verbs no incoatius: ajupir, bullir, munyir, escopir, omplir, fugir, obrir

- 4 a** dormo, dorms, dorm, dormim, dormiu, dormen
b sentir: sento, sents, sent, sentim, sentiu, senten

Pàgina 36

- 5 a** admès; **b** establert; **c** nascut; **d** vençut; **e** cobert; **f** tingut; **g** calgut; **h** empès; **i** ofert; **j** confós;
k imprès; **l** batut; **m** estret; **n** sabut; **o** sofert; **p** resolt; **q** estat; **r** estès

- 6 a** estat; **b** sigut; **c** set

- 7** present de subjuntiu: estudiï, estudiïis, estudiï, estudiem, estudiieu, estudiïin
 imperatiu: estudia, estudiï, estudiem, estudiieu, estudiïin

- 8 a** Per més que li aneu al darrere, no en **traureu** res.
b No el **conec**, el germà de la Mireia.
c **Temo** que no guanyarem.
d **Enceneu** el llum, si us plau.
e No li **donis** el regal fins al vespre.
f **Pateix** massa per tot.
g Quan **bulli** l'aigua, avisa'm.
h Millor que no ho sàpiga: si ho **sabés/sabia**, s'empiparia molt.
i Ara hem d'esperar que el medicament **actui**.

- 9 a** V; **b** V; **c** F; **d** V; **e** F; **f** F; **g** V; **h** V

Lèxic

Pàgina 37

1 hipònim	hiperònim
a rosa	flor
b elefant	mamífer
c maduixa	fruita
d cadira	seient
e tractor	vehicle
f pis	habitatge
g espagueti	pasta
h floret	arma
i llanxa	embarcació
j dinar	àpat
k ratafia	licor

2 hiperònim	hipònims
a instrument	→ oboè, llaüt, banjo
b metall	→ magnesi, liti, coure
c cereal	→ sègol, arròs, ordi
d llengua	→ gaèlic, suahili, retoromànic
e ocell	→ garsa, trençalòs, puput

- 3 a** planeta; **b** planta; **c** joc; **d** dit; **e** eina; **f** mol·lusc; **g** insecte; **h** esport; **i** ball; **j** color; **k** moble

Pàgina 38

4 Resposta oberta. A tall d'exemple:

- a mamífer: cavall, bou, ovella, tigre
- b electrodomèstic: frigorífic, rentadora, rentaplats, assecadora
- c continent: Àfrica, Amèrica, Àsia, Europa
- d os: clavícula, estern, fèmur, omòplat
- e llibre: diccionari, novel·la, poemari, manual

5 a edifici; b fruit; c peix; d rèptil; e moble; f joc; g planta; h vehicle; i ocell; j pastís; k arbre

6

R	O	F	E	X	B	I	L	X	O
E	M	S	G	A	R	B	I	P	G
M	I	G	J	L	V	A	N	O	R
E	L	U	F	O	D	A	B	N	E
S	J	A	K	C	N	R	P	E	G
T	R	A	M	U	N	T	A	N	A
R	P	O	T	U	S	H	O	T	L
A	Y	Z	M	I	G	J	O	R	N
L	A	M	R	U	N	E	U	C	O

Ortografia

Pàgina 39

1 a 5; b 4; c 6; d 1; e 2; f 3

2 a la humilitat; b l'illa; c l'hivern; d el iode; e la indústria; f la universitat; g la higiene; h el iogurt; i la asimetria; j la una; k la importància; l l'Índia; m el iogurt; n la essa; o l'home; p l'ungla; q l'Àfrica; r l'abandonament; s el ioga; t l'uniforme; u l'hivernacle

- 3 a En Joan no s'està **de** res.
- b No en té gens, **d'**humor.
- c Va tornar **de** Hawaii ahir.
- d Se n'ha anat a veure el partit **d'**hoquei.
- e El pare de la Clara és **de** Lleó.
- f No en sap ni un borrall, **d'**història.

- 4 a **L'**Hospitalet de Llobregat pertany al Barcelonès.
- b El Llobregat neix al terme de Castellar de **n'**Hug.
- c **L'**Havana és la capital de Cuba.
- d **La** Tet és un riu de la Catalunya del Nord.
- e **La** Meca és la capital espiritual de l'islam.

Pàgina 40

5 a V; **b** F; **c** V; **d** V

6 a veïna; **c** raïm; **f** cafeïna; **i** traïció; **k** pingüí; **l** qüestió

7 a jesuïta: la *i* no forma diftong amb la vocal anterior (*u*).

b diürn: la *u* no forma diftong amb la vocal anterior (*i*).

c teïna: la *i* no forma diftong amb la vocal anterior (*e*).

d ungüent: es pronuncia la *u* del grup *güe*.

e lingüista: es pronuncia la *u* del grup *güi*.

8 a Pasqües; **b** cues; **c** vaques; **d** aigües; **e** paraigües; **f** països; **g** butxaques; **h** llengües

9 a estudiïn; **b** conduït; **c** jaient; **d** canviï; **e** agraim; **f** reduirieu; **g** naixerem; **h** enviïn

10 creï, creïs, creï, creem, creeu, creïn

11 a suís; **c** Lluïsa; **d** peüc; **e** cruïlla; **f** Suïssa; **g** Lluís; **i** aigüera; **j** ruïna; **l** país

Expressió escrita**Pàgina 42**

1 Sí, és de ciència-ficció. S'hi presenta un fet irreal (un atac extraterrestre), però explicat de manera realista. S'hi narren fets (l'Alba salva en Dídac de morir ofegat), s'hi descriuen personatges (l'Alba) i indrets (el poble de Benaura just després de l'atac).

2 Les parts dialogades són tots els paràgrafs que comencen amb un guió llarg. La resta de text correspon a la veu del narrador.

Les activitats **3**, **4**, **5**, **6**, **7**, **8** i **9** són de resposta oberta.

UNITAT 5. El text instructiu**Comprensió lectora****Pàgina 44**

1 a Perquè el vehicle del davant pot frenar de manera sobtada i per no ensopegar amb els possibles desperfectes de la via.

b Perquè redueixen la visibilitat del ciclista.

c Perquè malmeten la coberta vegetal del terra i en provoquen l'erosió.

d Perquè sortir dels camins pot provocar la destrucció d'ecosistemes i accelerar l'erosió del terreny.

2 Amb punts.

3 Perquè al·ludeixen a ordres o fets principals o rellevants.

4 En el primer text, «La bicicleta a la ciutat», no s'hi expressa explícitament cap prohibició. En el segon text, hi ha les següents prohibicions:

- No entreu en finques on estigui prohibit el pas.
- No creueu els sembrats.
- Quan circuleu per la muntanya, no sortiu dels camins...
- Respecteu la fauna i la flora, i no espanteu el bestiar.
- Fer foc està prohibit.

Totes les prohibicions estan expressades en mode imperatiu, llevat de «Fer foc està prohibit», que està en present d'indicatiu.

Gramàtica

Pàgina 45

1 Resposta oberta. A tall d'exemple:

- a Avui hem menjat **patata i mongeta tendra**.
- b La Maria ha guanyat **el certamen de poesia**.
- c Ahir vam felicitar **la Paula**.
- d La Laura ha saludat **el veí del quart pis**.
- e En Xavier escriu **una carta**.
- f Ja he avisat **la mestra**.
- g He pintat **la portes de casa**.
- h M'han deixat **tres llibres**.

2 a La policia **els** ha detingut.

- b L'has vist?
- c Agafa-**ho**.
- d La Montserrat **en** té.
- e Obriu-**les**.
- f Ahir **els** vaig veure.
- g No **la** conec.
- h El mestre l'**explica**.
- i Que **en** tens?
- j L'**estimo**.

3 Resposta oberta. A tall d'exemple:

- a Més tard, telefonaré **al meu cosí Andreu**.
- b La Patrícia dóna menjar **al gat**.
- c Torna el disc **a la Sílvia**.
- d Explica-ho **a ton pare**.
- e Porta aquest paquet **a la tia Maria**.
- f Doneu-ho **a en Pere**.
- g Deixa els apunts **a en Xavier**.

Pàgina 46

4 a Ha arribat un sobre per a l'Ester.

CD CI

b Ell li ha regalat una samarreta.

CI CD

c La Laia ha deixat la bicicleta a l'Alba.

CD CI

d Ell li ho va dir.

CI CD

e Va fer macarrons per a tota la família.

CD CI

f Repartien caramels a la quitxalla.

CD CI

g Ho diré a qui em vulgui escoltar.

CD CI

h Hem de comunicar la notícia a ton pare.

CD CI

5 verbs transitius: preocupar, contestar, confiar, ajudar, avisar, escollir, visitar, abandonar, elegir, obligar, besar

verbs intransitius: berenar, néixer, caure, contestar, confiar, dormir, telefonar, ajudar, agradar, esmorzar

6 a La Joana **els** escriu un poema.

b Li has telefonat?

c La perruquera **li** ha tallat els cabells.

d Li ha preparat l'esmorzar.

e Els ha enviat un correu electrònic.

7 a F; **b** V; **c** F; **d** V; **e** V; **f** V; **g** F

Lèxic

Pàgina 47

1	prefix	indica	exemple
	a-	absència de	asimètric
	ante-	anterioritat en temps o posició	antepenúltim
	anti-	oposició o negació	antidopatge
	bi-	dos, dues vegades	bicentenari
	co-	ensems amb, en comú	coautor
	contra-	oposició, reforç	contraatac
	des-	acció contrària	deshonest
	entre-	al mig, a mitges	entreacte
	ex-	antic càrrec o condició	exalumne
	in-	negació o privació	inadequat
	inter-	entre, mútuament	interacció
	pre-	davant, abans	prehistòria
	pro-	partidari de	proamericà
	re-	repetició o duplicació	recomençar
	super-	sobre, més enllà	superabundant
	sub-	sota, situat a sota	subdelegat
	vice-	càrrec immediatament inferior a un altre	vicepresident
	ultra-	més enllà, en grau excessiu	ultraconservador

Pàgina 48

2 **a** 3; **b** 6; **c** 2; **d** 8; **e** 5; **f** 1; **g** 4; **h** 7

3 **a** avantpassat; **b** besavi; **c** entresòl; **d** postdata; **e** precolombí; **f** supermercat; **g** excèntric

4 **a** profunditat; **b** tristesa; **c** artista; **d** fruiteria; **e** activista, activitat; **f** pobresa; **g** absurditat; **h** saviesa; **i** taxista; **j** acordionista; **k** llibreria; **l** riquesa

5 **a** pianista; **b** pastisser/pastissera; **c** actor/actriu; **d** boletaire; **e** antiquari/antiquària

6 **a** andorrà, andorrana; **b** eivissenc, eivissenca; **c** brasiler, brasilera; **d** anglès, anglesa; **e** igualadí, igualadina; **f** madrileny, madrilenya

Ortografia

Pàgina 49

1 **a** ahir; **b** herba; **c** alcohol; **e** hèlix; **h** inhòspit; **i** bohemí; **k** adherir; **m** vehicle; **n** hexàgon; **q** hospital; **r** cohesió; **s** prohibir

2 **a** hidrogen; **b** hemicicle; **c** hipercrític; **d** heptàgon; **e** hipotenusa

3 **c** Hamlet; **d** hawaià; **e** halar; **g** hardware; **h** Sàhara

4 **a** hivern; **b** hort; **c** subhasta; **f** inhumà; **i** harmonia; **j** home; **k** hereu

5 **a** **Eh!**, Marina, vine!

b **Hem** guanyat 3 a 1.

c **Em** va dir que no vindria.

d Pensa **a** fer el que t'he demanat.

e En Martí **ha** anat a comprar pa.

f Avui **he** dinat amb l'Albert.

Pàgina 50

6 **a** correu; **b** ultraràpid; **c** aberració; **d** vicerector; **e** extraradi; **f** corregir; **g** trirrem; **h** Israel; **i** barra; **j** grecoromà; **k** pèl-roig; **l** prerrogativa; **m** carro; **n** mata-rates; **o** contrarestar; **p** eradicar

7 La *r* final és muda: por, segur, abandonar, córrer, abocador, saber, suor, sortir, innovador, jugar, dur, portar.

La *r* final es pronuncia: acer, caràcter, popular, pur, atur, familiar, mar, tresor, sabor, enyor.

8 **a** botiguer; **b** mariner; **c** plataner; **d** pastisser; **e** fuster; **f** blavor; **g** cavaller; **h** carnisser; **i** ametller; **j** agricultor; **k** peixater; **l** cendrer; **m** vaquer; **n** clauer; **o** forner; **p** sembrador

9 **a** hortolà; **b** banquer; **c** foscor; **d** porter; **e** pensió; **f** entrepà; **g** bombó; **h** mocador; **i** puré; **j** ascensor; **k** jornalер; **l** roser; **m** mandariner; **n** mercè (*mercer* també és vàlid); **o** nadó; **p** boví

10 La Irene arriba just a temps. En aquell precís moment, un carceller amb un tofot bigotot surt de la cuina i puja les escales fent retronjir els vells graons de fusta.

—Vingueu per aquí, senyoreta.

Passen per davant les taules en direcció a una enorme porta de ferro situada a la part posterior de la recepció. Allà ja els espera un agent. Els obre una porta. Hi ha cinc graons de pedra que baixen cap a les cel·les, situades a la paret del darrere de la comissaria, arran de terra.

SHANE PEACOCK, *L'ull del corb* (fragment adaptat)

Expressió escrita

Pàgina 51

- 2** L'enumeració dels ingredients correspon a la presentació; el conjunt de punts de la preparació correspon al procediment.
- 3** Estan escrites en imperatiu.
- 4** No, no n'hi ha cap.
- 5** Preparació:
- Primer de tot, talleu el pollastre a quarts i salpebreu-lo.
 - A continuació, poseu en una cassola la farigola i la meitat de la mantega. Quan es fongui la mantega, retireu-ne l'escuma i enrossiu-hi el pollastre a foc viu.
 - Després, afegiu-hi la cervesa i rostiu el pollastre durant 15 minuts al forn, a foc moderat.
 - Poseu en un cassó la resta de mantega amb les escalunyes i la menta tallades molt fines. Quan es comencin a enrossir les escalunyes, afegiu-hi els bolets tallats en juliana i salpebreu-ho.
 - Ofegueu-ho durant 10 minuts, aboqueu-hi els iogurts i, quan comenci a bullir, incorporeu-ho tot al pollastre i deixeu que cogui durant 5 minuts a foc lent.
 - En acabat, serviu-ho amb pa fregit.

Pàgina 52

- 6** Preparació:

Es talla el pollastre a quarts i **se salpebra**. A continuació, **es posa** en una cassola la farigola i la meitat de la mantega. Quan es fongui la mantega, **se'n retira** l'escuma i s'hi **enrosseix** el pollastre a foc viu. Després, **s'hi afegeix** la cervesa i **es rosteix** el pollastre durant 15 minuts al forn, a foc moderat. **Es posa** en un cassó la resta de mantega amb les escalunyes i la menta tallades molt fines. Quan es comencin a enrossir les escalunyes, **s'hi afegeixen** els bolets tallats en juliana i se **salpebra**. **S'ofega** durant 10 minuts, s'hi **aboquen** els iogurts i, quan comenci a bullir, **s'incorpora** tot al pollastre i es **deixa** que cogui durant 5 minuts a foc lent. En acabat, **se serveix** amb pa fregit.

- 7 a** gírgola: Bolet del grup dels agàrics, que viu en grups o flotes, sovint amb la cama excèntrica o lateral i sempre amb làmines.
- b** escalunya: Ceba d'una varietat que fa nombrosos bulbs.
- c** salpebrar: Adobar viandes amb sal i pebre.
- d** enrossir: Fer tornar ros.
- e** cassó: Vas petit de metall amb mànec.

- 8** Vol dir 'en trossets llargs i prims' i s'usa fent referència a una manera de tallar algunes verdures.

Les activitats de la **9** a la **18** són de resposta oberta.

UNITAT 6. El conte literari

Comprensió lectora

Pàgina 54

- 1 a** Se situa a Tossa de Mar.
b Tres: el narrador, la seva dona i l'home amb qui sopa.
c Sí, són la mateixa persona.
d Perquè el protagonista tem una invasió de japonesos que no es presentin de manera franca, sinó simuladament: fent veure que no ho són.
e No, no en té cap motiu.
- 2** Sí. Perquè pensa, sense cap mena de fonament i d'una manera obsessiva, que l'home amb qui sopa és japonès i que els japonesos preparen una invasió.
- 3 b** humor
- 4 a** pueril: De nen, que escauria en un nen.
b moll: Peix del gènere *Mullus*, de la família dels múl·lids, amb dos barbellons tàctils sota el maxil·lar inferior, de coloració general vermellosa i de carn molt apreciada.
c breva: Cigar aplanat i menys atapeït que els de forma cilíndrica.
d empiocat: Pioc, defallit, malalt.
e aprensió: Recel, prevenció, contra allò de què es tem algun dany, algun perjudici, alguna molèstia, etc.
f clissar: Veure.
g esmolat: Molt esmolat; d'una agudesa que sembla que fereix.
h ful: Fals, no autèntic.
- 5** transistor: ràdio; candidesa: ingenuïtat
- 6** Plantejament: des de «A l'Hostal Punta Marina» fins a «d'aquesta mena d'orientals.» (línies 1 i 2)
 Nus: des de «A l'hora de sopar» fins a «és d'una candidesa increïble.» (línies 3-39)
 Desenllaç: des de «Aquella nit vaig dormir» fins a «donaran molta feina.» (línies 40-43)

Gramàtica

Pàgina 55

- 1 a** Per culpa teva s'ha disgustat. → CC de causa
b Fes la foto amb el mòbil. → CC d'instrument
c Davant del teatre hi ha un restaurant. → CC de lloc
d Canta bé. → CC de manera
e Vindré amb tu. → CC de companyia
f Van estudiar de valent. → CC de quantitat
g En Lluís i la Mireia van arribar a misses dites. → CC de temps
- 2** lloc: **a, k, l, u**
 temps: **c, d, m, p, t, x**
 manera: **b, e, f, g, j, q, v**
 quantitat: **h, i, n, o, r, s, w**

- 3 a** N'ha sortit molt content.
b L'Elisenda **hi** caminava.
c **Hi** he desat l'americana.
d **En** vinc.
e Per Nadal **hi** aniran.
f **En** van tornar a les vuit tocadés.
g El tren **en** ve.
h Diumenge **hi** pujarem.

Pàgina 56

- 4** circumstancials: **a, b, e, h, i, l**
 preposicionals: **c, d, f, g, j, k**
- 5 a** Un edifici de cinquanta pisos ha estat projectat per en Miquel.
b Les mesures anticrisi han estat anunciades pel president.
c Un vaixell de cartó ha estat construït pels nens de P5.
d La lliçó és recitada per la Sílvia.
e La Via Augusta fou construïda pels romans.
f La sentència ha estat dictada pel jutge.
g Els camps han estat negats per la riuada.
h El mestre és escoltat pels alumnes.
- 6** Són passives: **c, d, f, g**

Lèxic

Pàgina 57

- 1** monosèmics: **a, c, d, e**
 polisèmics: **b, f, g, h**
- 2 b** Els mots monosèmics pertanyen sobretot a l'àmbit científic.

3

mot	accepcions
banc	1. Seient més o menys llarg, generalment de fusta, amb respallier o sense, on caben dues o més persones. 2. Establiment de crèdit que rep dipòsits de diner.
ull	1. Aptitud per adonar-se de les coses, per apreciar-les. 2. Òrgan de la visió, el qual rep les imatges de l'exterior i les transmet al cervell a través del nervi òptic.
corona	1. Regne, monarquia. 2. Ornament en forma de cercle que se cenyeix al cap, fet de flors, de metall. etc.
gat	1. Embric. 2. Mamífer carnívor de la família dels fèlids, d'uns 50 centímetres de llarg.

4 Resposta oberta. A tall d'exemple:

a cor

- Òrgan muscular situat en la cavitat toràcica que, contraient-se rítmicament, és l'agent principal de la circulació de la sang.
- Part central d'una cosa, la més amagada, la més essencial.

b planta

- Ésser vivent que pertany al gran grup dels vegetals, típicament immòbil, de creixement indefinit, autotròfic i mancat de sistemes de relació.
- Divisió horitzontal de les que formen, superposades, un edifici o construcció.

c dent

- Formació sòlida implantada en els maxil·lars que empren els animals per a la premsió i mastiació dels aliments, com a armes ofensives i defensives, etc.
- Part sortint de certs objectes, la qual recorda per la forma i la disposició una dent.

Pàgina 58

5 Resposta oberta.

6 **a** 3; **b** 4; **c** 10; **d** 7; **e** 8; **f** 5; **g** 6; **h** 9; **i** 2; **j** 1

Ortografia

Pàgina 59

1 **a** silenciós; **b** sol·licitud; **c** il·legal; **d** il·lustrar; **e** cancel·lar; **f** al·lèrgia; **g** alacantí; **h** libèl·lula; **i** al·legar; **j** elaborar; **k** milionada; **l** mil·lenni; **m** col·locar; **n** instal·lar; **o** tranquil·litat; **p** col·legi; **q** balena; **r** selecció; **s** il·luminar; **t** al·lucinar; **u** alarma

2 **a** aquarel·la; **b** cautela; **c** clorofil·la; **d** àguila; **e** novel·la; **f** argila; **g** lila; **h** goril·la; **i** clientela; **j** mortadel·la

3 Resposta oberta.

Pàgina 60

4 **a** putxinel·li; **b** penicil·lina; **c** cèl·lula; **d** lul·lià; **e** violoncel·lista; **f** satèl·lit; **g** pel·lícula; **h** mil·lenni

5 **a** Brussel·les; **b** Al·là; **c** Ulisses; **d** Aquil·les; **e** Alcía; **f** Gal·les; **g** Àlex; **h** Nicolau; **i** Apol·lo; **j** Albert

6 **a** al·locució: Discurs generalment breu, especialment el dirigit per un superior als seus inferiors o subordinats.

b elocució: Manera d'articular els sons. Tria i col·locació dels mots amb què s'expressen els pensaments.

c al·ludir: Referir-se a una persona o a una cosa sense esmentar-la.

d eludir: Evitar (una dificultat, una obligació, etc.), amb algun artifici, estratagema, habilitat.

e estel·lar: Relatiu o pertanyent als estels. Relatiu o pertanyent a les estrelles artístiques.

f estelat: Ple d'estels. Ornat amb un estel o amb més d'un.

g rebel·lar-se: Refusar l'obediència a una autoritat legítima.

h revelar: Fer conèixer (allò que es tenia amagat). Fer visible la imatge impresa (en una pel·lícula o en una placa fotogràfiques).

i vil·la: Casa d'estiueig situada fora de la ciutat, generalment voltada de jardí. Gran casa rural que constitueix el centre d'un extens domini amb una explotació agrícola i ramadera, sovint d'origen medieval o antic.

- j** vila: Població agrupada que, sense tenir el títol de ciutat, té alguns privilegis amb què es distingeix dels pobles.

Expressió escrita

Pàgina 61

- 2 b** El més important no és escriure moltes pàgines, sinó tenir coses a dir.
- 3** Anomenem *grandesa* una acció gran, pròpia d'homes, de pobles, puixants. La paraula *grandària*, en canvi, fa referència a la grandor física, l'extensió.

Pàgina 62

- 4** detesta: avorreix; avesat: acostumat; a desgrat: per força
- 5** Respostes obertes.

Unitat 7. La carta literària

Expressió escrita

Pàgina 64

- 1 a** Triar un títol per a la seva novel·la.
- b** Es parla de *La plaça del Diamant*.
- c** Joan Sales troba que la novel·la és formidable.
- d** La protagonista és la Colometa. Segons Sales, la virtut de la Colometa és la bondat.
- e** Joan Sales proposa el títol *Un terrat a Gràcia*.
- f** PS és la sigla de la locució llatina *post scriptum*, que vol dir 'després del que hi ha escrit'. PD és la sigla de la locució llatina *post data*, en català *postdata*, que vol dir 'allò que s'afegeix a una carta després de signada i datada'. Per tant, són sigles sinònimes.
- g** Rodoreda tracta Sales de vós. Sales tracta Rodoreda de vostè.
- 2** No, no l'ha llegida. La carta de Rodoreda és del 15 de maig i la de Sales, del 16, just l'endemà: el correu entre Ginebra i Barcelona havia de trigar més d'un dia. A més, Sales no diu res del títol *La plaça del Diamant*, cosa que no s'explica si no és perquè encara no ha rebut la carta de Rodoreda.
- 3 a** acusar recepció: Declarar haver rebut una carta, una tramesa, etc.
- b** passar la nit en blanc: Passar la nit sense dormir.
- 4** vexat: Contrariat vivament.
crescendo: En música, augmentant gradualment la intensitat del so.
deturà: Aturà.
redimeix: Allibera moralment.
desencaixats: Trets del lloc on estan encaixats. Que no encaixen.
plau: Agradeix.
- 5** Encapçalament: «Ginebra, 15 de maig de 1961»
Salutació: «Amic Joan Sales:»
Cos: Des de «Acabo de rebre la vostra carta» fins a «Ajudeu-me.»
Comiat: «Us escriuré amb més calma. Amb tot l'afecte.»
Signatura: «Mercè Rodoreda»
Postdata: L'últim paràgraf, des de «PS» fins al final.

Gramàtica

Pàgina 65

- 1 **a** La Dolors és de Berga. → sintagma preposicional
 - b** En Pau està content. → adjectiu
 - c** Aquell d'allà sembla l'oncle Lluís. → sintagma nominal
 - d** La porta de casa és blava. → adjectiu
 - e** La Mariona està amoïnada. → participi
 - f** L'Elisenda és una dona forta. → sintagma nominal
- 2 Resposta oberta.
- 3 **a** La Paula sembla recuperada del tot, oi? Sí que **ho** sembla.
 - b** És l'Oriol, aquell que ve caminant? No, no **l'**és.
 - c** Són amics teus o no? Sí, sí que **ho** són.
 - d** Són la Paula i l'Eva, aquelles? No, no **les** són.
 - e** Ja són les set? Sí que **les** són.
 - f** Has estat malalt? Sí que **ho** he estat.
 - g** L'és o no l'és, l'alcalde de Barcelona? I tant que **l'**és!
 - h** L'Aina sembla més jove, oi? Sí que **ho** sembla, sí.
 - i** És la teva mare, aquella? Sí, sí que **l'**és.
 - j** Estàs cansat o no? No, no **ho** estic.

Pàgina 66

- 4 **d** La Roser caminava tranquil·lament.
- 5 **a** Atribut → L'Alba **ho** és.
 - b** Atribut → **Ho** sembla.
 - c** Complement predicatiu → En Pere **hi** va.
 - d** Atribut → La Neus **l'**és.
 - e** Atribut → En Gerard **l'**és.
 - f** Complement predicatiu → **En** van elegir la Laura.
 - g** Complement predicatiu → Se'**n** diu.
 - h** Atribut → Aquest noi **ho** està.
 - i** Complement predicatiu → Ella s'**hi** considerava.
 - j** Atribut → **Les** són.
 - k** Complement predicatiu → L'Anna s'**hi** va quedar.
 - l** Atribut → **Les** van ser.
- 6 **a** F; **b** V; **c** F; **d** F; **e** V; **f** F
- 7 **a** predicatiu; **b** circumstancial de manera; **c** predicatiu; **d** predicatiu; **e** circumstancial de manera; **f** circumstancial de manera; **g** predicatiu; **h** circumstancial de manera; **i** predicatiu; **j** circumstancial de manera

Lèxic

Pàgina 67

- 1 Són homònims. En el diccionari, apareixen en entrades diferents.

2 a buit; **b** bot; **c** arreu; **d** pop; **e** cup; **f** vena; **g** bot; **h** arreu; **i** pop; **j** vena; **k** cub; **l** vuit; **m** bot; **n** bena

3 a **Son** pare va néixer a Vic.

b La **be** és la segona lletra de l'alfabet llatí.

c El llibre que hi ha damunt la taula és **seu**.

d La **seu** central de la Creu Roja és a Ginebra.

e Aquest **be** al forn és boníssim!

f M'he estirat i he trencat el **son**.

Pàgina 68

4 a Estava encès de ràbia: **la còlera** el dominava.

b **El còlera** és una malaltia infecciosa aguda causada pel bacteri *Vibrio cholerae*.

c De casa estant se sentia **la pudor** de socarrim.

d Anava a dir-ne una de grossa, però **el pudor** el va aturar.

e Primer traurem **la pols** i després escombrarem.

f Abans que tota altra cosa, el metge li va prendre **el pols**.

g **El clau** era de cabota plana.

h Ha perdut **la clau** de la bústia.

i **El canal** de Suez comunica el mar Mediterrani amb el mar Roig.

j **La canal** de la teulada recull l'aigua de la pluja i la condueix fins al baixant.

k El poble era al bell mig de **la vall**.

l **El vall** que hi havia al voltant del castell va dificultar l'atac enemic.

5 Resposta oberta.

Ortografia

Pàgina 69

1 Resposta oberta. A tall d'exemple:

so	grafia	ús	exemples
essa sonora	s	entre vocals	crisi, oasi
	z	a principi de mot	zero, zoo
essa sorda	s	a principi i a final de mot	sal, gas
	ss	entre vocals	tassa, passar
	c	davant de e, i	vèncer, bicicleta
	ç	davant de a, o, u i a final de mot	llençol, comerç

2 essa sorda: metgessa, cinc, maça, cel, feliç, massa, Araceli

essa sonora: zona, pobresa, protozou, enfonsar, trapezi, rosa, tuberculosi, Elisenda, bellesa, zoològic, transatlàntic

3 a F; **b** F; **c** V; **d** V; **e** V

Pàgina 70

- 4** **a** alzina; **b** onze; **c** senzill; **d** noblesa; **e** endinsar; **f** pinzell; **g** ozó; **h** Àsia; **i** magatzem; **j** zebra; **k** revisar; **l** enfonsar; **m** lesió; **n** dosi; **o** botzina; **p** asil; **q** esmorzar; **r** riquesa
- 5** **a** impressió; **b** seient; **c** abadessa; **d** dansa; **e** antisocial; **f** suavitat; **g** entressòl; **h** síntesi; **i** assot; **j** tassa; **k** classe; **l** barcaassa; **m** penya-segat; **n** ultrasò; **o** ressò; **p** sal; **q** assaltar; **r** solar
- 6** **a** gossos; **b** autobusos; **c** interessos; **d** suïssos; **e** russos; **f** grisos; **g** francesos; **h** arrossos; **i** gasos; **j** escassos; **k** malaltissos; **l** masos; **m** mesos; **n** trossos
- 7** **a** assegurança; **b** naixença; **c** esperança; **d** complaença; **e** aparença; **f** confiança; **g** enyorança; **h** temença; **i** semblança; **j** venjança; **k** concordança; **l** creixença
- 8** **a** En Vicenç no en té mai ni cinc.
b El Sàhara és un desert de l'Àfrica septentrional.
c Tossa de Mar pertany a la Selva; Almacelles, al Segrià, i Terrassa, al Vallès.
d La Cecília passa les vacances a Pollença.
e L'Eusebi va demanar una cervesa i l'Ignasi, una gasosa.
f L'atzur és el blau del cel.
g Va passar un cas com un cabàs.
h La Teresa pensa disfressar-se de pallasso.
i Per sopar, menjarem crema de carabassa, lluç i macedònia.
j Van demanar silenci abans de començar el concert.
k He desat la camisa i el cinturó a la bossa.

Expressió escrita

Pàgina 72

- 1** **a** Significa que no pot ser pertorbat, que no es pertorba per res. És a dir que res no li provoca confusió o desordre físic o mental.
b Pertoca al filòsof.
c Es refereix als canvis més o menys sobtats que s'esdevenen en el decurs de la vida.
d S'assoleix quan la persona no canvia d'humor, passi el que passi.
e No hi està d'acord.
f Perquè estaven tristos a causa de la mala collita de les olives.
g Britània és el nom que els romans donaven a la Gran Bretanya.
- 2** Resposta oberta.
- 3** Era el nom de pila de Sèneca.
- 4** luxúria: Desig sexual intens.
 banquets: Àpats als quals concorren molts convidats.
 estol: Colla.
 adulators: Que adulen (afalaguen algú servilment, per guanyar-se la seva voluntat).
 infondre: Suscitar, produir en el cos, en l'ànim (un efecte físic, afectiu, moral).
 proverbial: Comunament sabut, ben sabut.
 abatuts: Sense força física o moral, sense coratge, sense vigor.
 coves: Cistells grans, de fondària major que l'amplària, més amples de la boca que del fons, fets de vímets o canyes, que serveixen per a diferents usos.

5 a filòsof: sonora; **b** arrossegar: sorda; **c** riquesa: sonora; **d** falses: sorda; **e** curiosament: sonora; **f** esperança: sorda; **g** seriosos: sonora; **h** nosaltres: sonora; **i** felicitat: sorda; **j** savi: sorda; **k** mísera: sonora; **l** sincerament: sorda

Les activitats **6, 7, 8, 9, 10** i **11** són de resposta oberta.

Unitat 8. El poema

Comprensió lectora

Pàgina 74

1 Vinyes verdes vora el mar

- a** poruga: Que fàcilment agafa por.
 userda: Alfals (herba perenne de la família de les papilionàcies, de fulles trifoliolades, flors moradenques, en raïm, i fruit caragolat en hèlix, sovint cultivada per a farratge).
 llagut: Petita embarcació d'arqueig variable aparellada amb vela llatina, per a la pesca i el cabotatge.
 pàmpol: Fulla de vinya.
 basarda: Sentiment de depressió que s'empara d'algú en presència de quelcom que el fa pensar en possibles perills contra els quals se sent indefens.
- b** Són versos heptasíl·labs de rima consonant.
c El poema descriu les vinyes a la primavera i a l'estiu.

Dóna'm la mà

- d** Sí, és de versos blancs, perquè no té una rima regular.
e Resposta oberta. A tall d'exemple: el vers «tindrem la mida de totes les coses» suggereix felicitat; la idea és que, si els amants s'estimen, tot anirà bé. És un vers romàntic perquè exalta el sentiment amorós.

Marianna Alcoforado

- f** És un poema optimista. Transmet la idea que les coses que més costen d'aconseguir són les que acaben procurant una major satisfacció.
g Una tanka és una estrofa clàssica d'origen japonès de trenta-una síl·labes, repartides en cinc versos segons l'esquema 5-7-5-7-7. Un haiku és una estrofa d'origen japonès formada per disset síl·labes, repartides en tres versos segons l'esquema 5-7-5, que constitueix la primera part d'una tanka. El poema de Leveroni és una tanka.

2 Tots dos poemes sostenen que les coses que demanen més esforç són les més profitoses.

3 a 3; **b** 2; **c** 1

Gramàtica

Pàgina 75

- 1 a** Tu fes-ho, si vols; però a **mi** no m'hi enredis.
b No sé pas què faria, **jo**, si em trobés en la mateixa situació.
c Tu hi aniràs sol o amb la Maria?
d Els he vist tots dos al teatre: ella m'ha saludat; **ell** no.

2

tu	vostè	vós
Seu.	<i>Segui.</i>	<i>Seieu.</i>
Vine demà.	Vingui demà.	Veniu demà.
Què faria sense tu?	Què faria sense vostè?	Què faria sense vós?
Què vols?	Què vol?	Què voleu?
T'acosto la cadira?	Li acosto la cadira?	Us acosto la cadira?
No li facis cas.	No li faci cas.	No li feu cas.
Digues-li tu.	No li faci cas.	Digueu-li vós.
Fes el que puguis.	Faci el que pugui.	Feu el que pugueu.

3 Dóna'm la mà

Dóna'm la mà que anirem per la riba
ben a la vora del mar
bategant,
tindrem la mida de totes les coses
només en dir-**nos** que **ens** seguim amant.

Les barques llunyes i les de la sorra
prendran un aire fidel i discret,
no **ens** miraran;
miraran noves rutes
amb l'esguard lent del copsador distret.

Dóna'm la mà i arrecera la galta
sobre el meu pit, i no temis ningú.
I les palmeres **ens** donaran ombra.
I les gavines sota el sol que lluu

ens portaran la salaborr que amara,
a l'amor, tota cosa prop del mar:
i jo, aleshores, besaré ta galta;
i la besada **ens** durà el joc d'amar.

Dóna'm la mà que anirem per la riba
ben a la vora del mar
bategant;
tindrem la mida de totes les coses
només en dir-**nos** que **ens** seguim amant.

- 4 a** Ha d'acabar-**ho** avui mateix.
b Aniré a veure'**l** a la tarda.
c Puc portar-**lo** demà?
d Van estar a punt d'enxampar-**lo**.
e Vaig haver de dir-**li** que s'estigués quiet.

Pàgina 76

- 5 a** N'he comprat una dotzena.
b Sí que **hi** aniré.
c No **ho** sé.
d No, no **l'**he vist.
e **Els** faré a mitja tarda.
f **La** veig un parell de vegades la setmana.
g No, ja no me'**n** fa.
- 6 a** Deixa-**les-hi**.
b **L'hi** porto.
c Dignes-**li-ho**.
d Torna-**la-hi**.
e Desa'**ls-hi**.
- 7 a** deixa'ns-la; **b** recordar-se'n; **c** estira't; **d** els ho donarem; **e** te'ls comprem; **f** porta-la-hi;
g regalar-los-ho; **h** se la van acabar; **i** anar-se'n; **j** veure-s'hi; **k** enviar-vos-el; **l** te n'ensenyaré;
m demana-li-ho; **n** els en traurem

Lèxic

Pàgina 77

1	figura retòrica	definició	tipus
	metàfora	Consisteix a designar una cosa amb el nom d'una altra amb la qual té una certa semblança.	semàntica
	hipèrbole	Consisteix a substituir el terme propi per un altre que n'augmenta o en redueix la designació d'una manera exagerada.	semàntica
	al·literació	Consisteix a repetir un so en un vers o estrofa.	fonètica
	personificació	Atribueix qualitats humanes a animals, coses o conceptes.	semàntica
	antítesi	Consisteix a oposar dos mots, dos pensaments, dues expressions, etc., de sentit contrari en una mateixa frase.	semàntica
	anàfora	Consisteix a repetir el mateix mot o grup de mots al començament de dos o més versos successius.	sintàctica

- 2** vers de Joan Salvat-Papasseit: paral·lelisme
vers de J. V. Foix: al·literació
vers de Miquel Martí i Pol: polisíndeton
vers de Bartomeu Rosselló-Pòrcel: personificació

Pàgina 78

- 3** Polisíndeton, anàfora i paronomàsia.
- 4 a** La retòrica és l'art de l'eloqüència, de l'expressió oral i escrita.
b És originària de la cultura grega.
c La retòrica abasta tant l'expressió oral com l'expressió escrita. L'oratòria té una dimensió essencialment oral: es defineix com l'art d'expressar-se, de parlar en públic.
d El va escriure Aristòtil.
- 5** Resposta oberta.

Ortografia

Pàgina 79

1

funció	exemple
c	15 : 5 = 3
d	L'entrenador de l'equip va dir: «Hauríem d'haver guanyat».
e	Ara no vull que hi vagis: s'ha fet tard.
b	L'article femení no s'apostrofa davant de <i>i</i> i <i>u</i> àtones. Per exemple: <i>la intel·ligència, la unió</i> .
a	De la colla, n'hi van anar quatre: en Jan, la Núria, la Mireia i en Jofre.

- 2 a** De globus vermells, n'hi havia cinc; de blaus, tres, i de verds, sols un.
b Marta, vine immediatament.
c No sé si actuarà o no; de fet, quasi millor que no actuï.
d La Laura, la meva filla, vol anar de vacances a Itàlia.
e La vaig cridar; va fer com si sentís ploure.
- 3 b** Hi vaig trobar força gent coneguda: l'Eva, en Marc, l'Elisabet...
e Mallerengues, pinsans, gaigs... Hi havia tants ocells diferents!
- 4 a** Tu calla!
b Quin mal que m'has fet!
c Em sap greu haver fet tard: no portava rellotge.
d Vols dir?
e Vas arribar ahir, oi?
f Que valents que són!

Pàgina 80

- 5** Signes d'admiració.
- 6 a** F; **b** V; **c** V; **d** F
- 7** Indiquen dubte, por de dir la veritat.
- 8** Al sortir al terradet de la sala, la Mila quedà desencantada: no feia sol! La Mila s'orientà: a mà esquerra tenia la porta de la cuina; a mà dreta, en l'altre cap de passadís balcóner i sobre mateix de l'escala, hi havia una nova porta, que no havia reparat el vespre abans; estava tancada amb un forrellat.
- «Tot són forrellats, en aquesta casa!», pensà ella, pels que ja havia vist.

VÍCTOR CATALÀ, *Solitud* (fragment adaptat)

- 9 a** Fuig d'aquí!
b El director va dir: «Gràcies, ho heu aconseguit».
c En Joan va acabar la cursa; en Pau, no.
d Que ja heu acabat de collir olives?
e Ni pensar-hi!
f L'esmorzar de l'hotel era molt complet: torrades, galetes, croissants...
g Respon: sí o no?
h Si véns, bé; si no, també.

Expressió escrita

Pàgina 81

- 1 a** S'anomena també *cuca de Nostre Senyor o Iluerna*.
b Són quartetes.
c Està format per versos isosil·làbics.
d Sí, n'hi ha una: «Sóc un estel de la terra».
e Els versos tenen rima consonant.

Pàgina 82

2 Cuca de llum

Carregueu-**me** bé la pila
 que he de fer molta claror,
 asseguda en branquilló
 que és cosa que molt s'estila.

Ja ve la fosca **i**, tot d'una,
 encenc el meu fanal verd,
 instal·lada prop d'un gerd
 per engelosir la lluna.

Sóc un estel de la terra;
 si mà incivil **em** desterra
 i **em** reclou dintre d'un got,

m'apagaré de seguida,
 i que la mà entossudida
em torni a encendre si pot.

3 Cuca de llum

Carregueu-me bé la pila
 que **he** de fer molta claror, (**elisió**)
 asseguda en branquilló
 que **és** cosa que molt s'estila. (**elisió**)

Ja ve la fosca **i**, tot d'una, (**sinalefa**)
 encenc el meu fanal verd,
 instal·lada prop d'un gerd
 per engelosir la lluna.

Sóc un estel de la terra;
 si mà **i**ncivil em desterra (**sinalefa**)
 i em reclou dintre d'un got,

m'apagaré de seguida,
 i que la mà **e**ntossudida (**elisió**)
 em torni **i a** encendre si pot. (**sinalefa i elisió**)

Les activitats **4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12** són de resposta oberta.

UNITAT 9. La cançó

Comprensió lectora

Pàgina 84

- 1 **a** Són germans.
b Va decidir anar-se'n de casa.
c No, no se'n penedeix.
d Anar-se'n sense avisar ni acomiadar-se de la família.
- 2 **e** carta
- 3 Volen dir que, amb el pas del temps, les desavinences o discussions passades s'acaben oblidant (i per tant, que ell i la seva família acabaran fent les paus).
- 4 *Perdre el nord* vol dir 'desorientar-se', 'esgarriar-se'.
- 5 L'expressió equivalent és *fa molta gràcia*.
- 6 **a** 2; **b** 4; **c** 8; **d** 1; **e** 7; **f** 5; **g** 6; **h** 3

Gramàtica

Pàgina 85

- 1 **a** perífrasi verbal; **b** perífrasi verbal; **c** temps perifràstics; **d** perífrasi verbal; **e** temps perifràstic; **f** temps perifràstic; **g** perífrasi verbal; **h** perífrasi verbal
- 2 Resposta oberta.
- 3 **a** repetició; **b** imminència; **c** probabilitat; **d** obligació; **e** imminència; **f** probabilitat; **g** repetició; **h** obligació

Pàgina 86

- 4 **a** Encara **s'han de** fer moltes coses.
b Avui no ve en Joan: **ha d'**anar al metge.
c **És necessari** atendre totes les sol·licituds.
d Ja fa molts dies que li ho **dic**.
e No **cal** que hi vagis.
- 5 **a** Anar tirant, anar passant la vida com hom pot.
b Anar-se'n.
c Anar malament, per mal camí, molt avall en la fortuna, la salut, etc.
d Fer enveja menjant.
e Deixar-se enredar, caure en el ridícul.
f Manifestar desgrat, desaprovació, repugnància.
g Defugir una qüestió, un assumpte, que no interessa o del qual no es vol parlar.
h Demanar una cosa que no es pot donar.
 La segona part de l'activitat és de resposta oberta.

Lèxic

Pàgina 87

- 1 **a** 20; **b** 24; **c** 19; **d** 22; **e** 21; **f** 13; **g** 18; **h** 17; **i** 14; **j** 16; **k** 15; **l** 23

- 2** a pral.; b núm.; c àt.; d dte.; e dir.; f seg.; g tel.; h mín.; i gral.; j fra.; k mús.; l fig.
suspensió: núm.; àt.; dir.; seg.; tel.; mín.; mús.; fig.
contracció: pral.; dte.; gral.; fra.

3

	abreviatura		abreviatura
gener	gen.	juliol	jul.
febrer	febr.	agost	ag.
març	març	setembre	set.
abril	abr.	octubre	oct.
maig	maig	novembre	nov.
juny	juny	desembre	des.

Pàgina 88

- 4** a Estats Units d'Amèrica; b document nacional d'identitat; c sintagma nominal (i, també, servei nacional); d societat anònima; e educació secundària obligatòria; f impost sobre el valor afegit; g organització no governamental; h postdata; i Fons Internacional de les Nacions Unides d'Auxili a la Infància
- 5** a UB; b UE; c ADN; d CAP; e CD; f ONU; g AMPA; h FGC; i OIT; j IVA; k PIB; l AELC
- 6** a H; b h; c € (o EUR); d km; e Ag; f NE; g O; h m; i ha; j l (o L); k g; l S; m min; n kg
- 7** a V; b F; c F; d V
- 8** Un acrònim és un tipus de sigla format amb lletres o segments inicials o finals extrets dels mots que componen una frase. Es pot pronunciar com un mot ordinari, per exemple: ERASMUS.

Ortografia

Pàgina 89

- 1** correcte: b, c, d, f, g
incorrecte: a, e, h, i, j
- 2** a 3; b 4; c 5; d 2; e 1
- 3** a No te'n pots fiar, és un **baliga-balaga**.
b En Josep és un llagoter: ara fa la **gara-gara** a la Mireia.
c **Xino-xano**, van fer ben bé cinc quilòmetres.
d Tan amics que eren, i ara estan **a mata-degolla**.
e Aquestes coses demanen temps; no es poden fer **a corre-cuita**.
f Té tants diners que ho paga tot **bitllo-bitllo**.
g Me n'he d'anar: **adéu-siau**.
h El vaig veure per última vegada **abans-d'ahir**.

Pàgina 90

- 4** a 6: cerca-raons; b 5: sud-africà; c 7: primmirat; d 8: bocamoll; e 3: para-xocs; f 2: tic-tac; g 1: vicepresident; h 4: mà-llarg
- 5** a dóna-li; b acompanya'm; c menja'n; d convida'ls; e aneu-hi; f porta'l; g fixeu-vos; h mou-te; i estira't; j mira'ns

6 **a** cent nou; **b** vint-i-u; **c** mil u; **d** trenta-dos; **e** dos mil; **f** noranta-nou; **g** noranta mil; **h** disset; **i** cent vint-i-tres; **j** tres mil quaranta; **k** onze; **l** dos-cents dos

7 **a** Castellfollit de la Roca; **b** Puig-reig; **c** Mont-roig del Camp; **d** Puigmal; **e** Puigsacalm

8 **a** L'Etna (3.263 m) és el volcà actiu més alt d'Europa.

b El cantant i compositor Lluís Llach va néixer el 7 de maig de 1948 a Girona (Gironès).

c Si te'l trobes (cosa que dubto) pregunta-li si vindrà a sopar.

d L'ONU (Organització de les Nacions Unides) té la seu a Nova York (Estats Units).

e L'Amazones és el segon riu més llarg del món (el primer és el Nil).

9 **c** Diccionari català/castellà.

Expressió escrita

Pàgina 91

2 **a** «No,

jo dic no,
diguem no.

Nosaltres no som d'eixe món.»

b Metàfores: «Hem vist la por/ser llei per a tots.»; «Hem vist la sang/—que sols fa sang—/ser llei del món.»

Antítesis: «Hem vist la fam/ser pa/dels treballadors.»; «Hem vist tancats/a la presó/homes plens de raó.»

c El seu nom de pila és Ramon Pelegero.

d Va néixer a Xàtiva (País Valencià).

e *Eixe* vol dir 'aqueix', 'aquest'.

Pàgina 92

3 Signifiquen que la violència sols engendra violència.

4 Perquè afirma que a causa de la dictadura franquista hi ha una manca de llibertats («Hem vist la por/ser llei per a tots»), violència («Hem vist la sang/—que sols fa sang—/ser llei del món») i repressió («Hem vist tancats/a la presó/homes plens de raó»). També denuncia la misèria que viu el poble: «Hem vist la fam/ser pa/dels treballadors».

5 **a** La Nova Cançó reivindicava la llengua i la cultura catalanes i la democràcia.

b La van impulsar els Setze Jutges.

c Resposta oberta. A tall d'exemple: Maria del Mar Bonet, Guillem d'Efak, Lluís Llach, Raimon i Joan Manuel Serrat.

6 **b** esperança

7 Designa el cantant que escriu i compon les cançons que interpreta.

8 **a** 4; **b** 3; **c** 1; **d** 2

9 Resposta oberta.